

«شه‌دای حرم»، «شه‌دای مدافع حرم»، «مدافعان حرم» و باقی عباراتی که این روزها مکرر بر سر زبان‌ها می‌افتد، مراعات نظیرهای فراوانی دارد. حرم حضرت زینب سلام‌الله‌علیها، سامرا، داعش، تکفیری‌ها و البته تقویت خط مقاومت و امنیت جمهوری اسلامی. مجاهدت به عنوان یکی از فروع‌ات اساسی اسلام، همواره نقش و جایگاه تثبیت‌کنندگی اصول اسلامی را داشته است. جهاد و مبارزه، تلاشی فراگیر برای تحقق اصول اسلامی است. قرآن، کتاب مسلمانان، مجاهدین را بر کسانی که جهاد نمی‌کنند برتری داده است. در آیه ۹۵ از سوره نساء در این کتاب شریف می‌خوانیم: «هرگز کسانی که بدون عذر و علت از جهاد در راه خدا تقاعد می‌روزند با کسانی که در راه او با جان و مال خود جهاد می‌کنند، یکسان نیستند». خدای تعالی مجاهدان با مال و جان خود را بر نشستهگان از حیث درجه برتری داده و خدا به همه آنها وعده نیکو داده و خداوند مجاهدان را بر نشستهگان با اجری عظیم برتری داده است. جهاد، وجوه مختلفی دارد و محوری‌ترین مفهوم در تبیین جهاد، «تکلیف» است. عمل به «تکلیف» در چارچوب احکام اسلامی جهاد است. شاید این تعریف، به آنچه از جهاد به معنای حضور در جبهه و سلاح به دست گرفتن است، متفاوت به نظر برسد، اما این تنها یک تصور است. شرح حدیث از پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله، پیرامون تعبیر جهاد اکبر که از آن به مبارزه با نفس تعبیر شده است یا نهادهای اصیل در همین انقلاب اسلامی که با عنوان جهاد آمیختگی دارند، مانند جهاد سازندگی و حتی در سال‌های اخیر طرح مساله «جهاد علمی». تعریف ابتدایی ما از جهاد را موسع و قابل تعمیم می‌کند. در سال‌های اخیر حضور مجاهدان و مدافعان حرم در جبهه‌های نبرد به عنوان عملیات مستشاری که براساس همان اصل تکلیف‌مداری بر پایه منابع تئولوژیک و اعتقادی، قابل توصیف است، تقریباً به یکی از چند مساله اساسی در افکار عمومی و اذهان ایرانیان تبدیل شده است، چرا که هر روز خبرهای بیشتری پیرامون مدافعان حرم شنیده‌می‌شود. «حاج قاسم سلیمانی» به عنوان نماد و سمبل این مجاهدت همواره در رأس مباحثات در رسانه‌های رسمی و غیررسمی است. بسیاری از ایرانیان حاج قاسم سلیمانی و همراهانش را تحسین می‌کنند. شبکه‌های اجتماعی مدافعان حرم را می‌ستایند و به اینکه حاج قاسم امروز در خط مقدم مقاومت، شاخ غول اسرائیل را شکسته است، افتخار می‌کنند. خداوند در آیه ۲۵۱ سوره بقره به یک قانون کلی اشاره کرده و می‌فرماید: «اگر خداوند بعضی از مردم را به‌وسیله بعضی دیگر دفع نکند سراسر زمین فاسد می‌شود.» و در جایی دیگر یکی از فلسفه‌های تشریع جهاد را چنین بازگو می‌کند: «اگر خداوند بعضی از مردم را به‌وسیله بعضی دیگر دفع نکند، دیرها و صومعه‌ها و معابد پهود و نصارا و مساجدی که نام خدا در آن بسیار برده می‌شود، ویران می‌گردد». جهاد در راه خدا که بر پایه حق و جلوگیری از تجاوز به حقوق فردی و اجتماعی و ارزش‌های انسانی استوار است، پشتوانه‌ای قوی برای عزت و سربلندی و نیل به امنیت و آرامش و استقلال یک کشور به شمار می‌رود. پیامبر گرامی اسلام می‌فرماید: «جهاد کنی‌ت تا مجد

و عظمت را برای فرزندان‌تان بر جای‌گاردید.»
■ ■ ■
در سال‌های اخیر حضور مجاهدان و مدافعان حرم در جبهه‌های نبرد به عنوان عملیات مستشاری که براساس همان اصل تکلیف‌مداری بر پایه منابع تئولوژیک و اعتقادی، قابل توصیف است، تقریباً به یکی از چند مساله اساسی در افکار عمومی و اذهان ایرانیان تبدیل شده‌است، چرا که هر روز خبرهای بیشتری پیرامون مدافعان حرم شنیده می‌شود. «حاج قاسم سلیمانی» به عنوان نماد و سمبل این مجاهدت همواره در رأس مباحثات در رسانه‌های رسمی و غیررسمی است. بسیاری از ایرانیان حاج قاسم سلیمانی و همراهانش را تحسین‌می‌کنند

است. دغدغه «امنیت» برای مردمی که سال‌ها طعم جنگ تحمیلی رژیم بعث و دفاع‌مقدس رزمندگان و مجاهدان اسلام را داشته‌اند، دغدغه‌ای ملموس است. آنان دفاع در مرزهای دورتر از جمهوری اسلامی را ضروری می‌دانند. برخلاف این راهبرد عقیدتی، عقلانی و منطقی، در سال ۸۸ گروهی با طرح شعار «نه غزه، نه لبنان» سعی در تضعیف خط مقاومت داشتند.طراحان این شعار در یک همیمنی با آمریکا و رژیم صهیونیستی که منتفعان اصلی طرح اینگونه شعارها در میان مردم کشورهای اسلامی هستند، در واقع بعد از فاصله گرفتن با فضای عقیدتی اسلامی که مبنای قانون اساسی کشور است، «امنیت» کشور را نیز با خطرات جدی مواجه کرده‌کنند. «امنیت» موضوعی است که در گفتار خانواده‌های شهدای حرم نسبت به آن تأکیدات فراوانی صورت گرفته است. وصایای شهدای حرم نیز حاکی از همین دغدغه است که البته تحت پرچم اسلام و با هدف اصلی دفاع از حرم آل‌الله(ع)، صورت می‌گیرد. شهدای حرم همواره تأکید می‌کنند که دفاع و حضورشان در صحنه‌های نبرد به خاطر اهل بیت علیهم‌السلام است.

در بخشی از یک شعر این ویژگی‌ها به خوبی تصویر شده است:

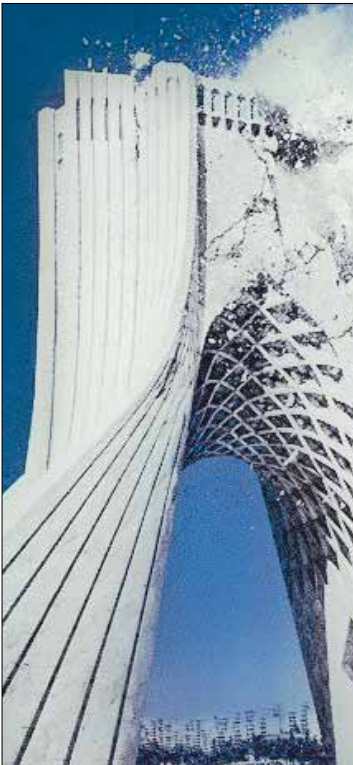
مدافعان حرم، انگیزه‌ها و نتایج جهاد و شهادت‌طلبی

اگر در سوریه، لبنان و عراق نبودیم…

- محمد‌های شاکری**

کرده و هم به زره که برخی جهادها نوعی پیشگیری است و مانع ورود ضربت می‌شود و بعضی دیگر شکل مقاومت و بی‌اثر کردن حملات را دارد. فراگیری نماد مقاومت به واسطه حضور مدافعان حرم در جبهه‌های نبرد در سوریه و عراق که با منشأ کاملاً اعتقادی در دفاع از مظاهر و مقدسات شیعه و در راهبرد استراتژیک تقویت خط مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری انقلاب اسلامی و بالابردن ضربت امنیتی جمهوری اسلامی صورت می‌گیرد، قطعیتی پیرامون «هنیت» در میان بسیاری از ایرانیان ایجاد کرده است. در میان مردم، فاسق از علاقه با عدم علاقه به موضوعات سیاسی، فاسق از اعتراضات و انتقادات نسبت به مشکلات اقتصادی و جدای از گرایش‌های فرهنگی، مواجهه‌ای یکسان با موضوع «هنیت» وجود دارد. در گزارشی از مراسم تشییع پیکر یکی از شهدای حرم آمده است: «فرانسه، عراق و سوریه طعمه کابوس داشم می‌شوند و اما میان کوره آتش منطقه، این شهر

امن تهران است که مشکلس الودگی است. جوان‌های رعای این سرزمین، کابوس‌دخش شده‌اند. جوان‌های رعای این سرزمین، تن‌های‌شان را به آن سوی مرزهای خاکی ایران می‌برند و مقابل تیرهای دشمن می‌ایستند تا نکند قدم‌های نجس به خاک پاک سرزمین ایران برسد». و اما مردم این شهر، غفلت نمی‌کنند که چه آدم‌هایی ضامن امنیت شهر امن تهران شدند. به پاسداشت پیکر شهید می‌روند؛ همان پیکری که مقابل تیرهای دشمن ایستاد و حلال تن زخمی‌اش به میهن بازگشته بنابر تعریف ابتدایی، صبر خانواده شهدای حرم هم «تکلیف» و بنابراین «جهاد» است. همسر شهید اسداللهی که بخشی از وصیتنامه ایشان، آورده شد، نوشته‌های پس از شهادت این شهید، با اشاره به آیه‌ای از قرآن کریم، عمق تربیت اسلامی را بازگو می‌کند و می‌نویسد: بگو: «آیا درباره ما، جز یکی از ۲ نیکی را انتظار دارید؟! (با پیروزی یا شهادت) ولی ما انتظار داریم که خداوند، عنای از سوی خودش (در آن جهان) به شما برساند، یا (در این جهان) به دست ما (مجازات شوید). اکنون که چنین است، شما انتظار بکشید، ما هم با شما انتظار می‌کشیم.» روانشناس می‌گوید سخت‌ترین انتخاب انتخاب بین ۲ امر مثبت است؛ یعنی وقتی که باید به یکی از ۲ چیزی که در نظرت مثبت است تن و دیگری را از دست بدهید. وقتی بین یکی از ۲ نیکی قرار گرفتی… احدی الحسینین، یکی از ۲ نیکی… شهادت نیکی است و ماندن در کنار خانواده نیکی دیگر، وقتی بین ۲ نیکی قرار می‌گیری، خودت را کنار بکش. به خدا بگو: من انتخاب را به تو واگذار می‌کنم که تو، بهتر از من نیکوترین را در هر لحظه می‌شناسی. بعد با آرامش آن نیکوتر در آن زمان مشخص بپذیر و از خدا بخواه تحمل نداشتن نیکی دیگر را به تو بدهد. او نیکوترینی است که برای همه ما کفایت می‌کند.

تنه‌تها معلمان تبعیت از ولایت فقیه در کشورمان بوده‌اند بلکه در منطقه هم ولایت‌پذیری را گسترش داده‌اند. اگر ۱۰۰ شهید از شهدای دوران دفاع‌مقدس در جامعه ما این مقدار تأثیر گذاشته‌اند در حال حاضر هر یک شهید مدافع تأثیر ۱۰۰ شهید دوران دفاع‌مقدس دارد. اگر چنین شهدایی نبودند در برابر مبارزانی که اهل جهاد و شهادت از کشور افغانستان و پاکستان هستند، شرمنده می‌شدیم. برخی از امثال ما در میدان نبرد در مقابل آنها کم می‌آوریم. شهدای مدافع حرم استقبال‌کنندگان بی‌نظیری همچون شهدای دوران دفاع‌مقدس را دارند.

در اشعاری که برای شهدای مدافع حرم سروده می‌شود، نمادهای فراوانی برای به تصویر کشیدن ارادت مردم به شهدای حرم و زمینه داشتن دفاع

از حرم اهل بیت در مردم وجود دارد:

آمد خبری یزیدیان آمده‌اند
بی‌واهمه رزم جامه‌ها پوشیدند
مُحرم شده در طواف ایثار دمشق
دور سر دختر علی(ع) چرخیدند
مَنْ مات علی حَبَّ علی مات شهید
از رزمز کوثر علی نوشیدند
مانند حمیدالسدلی‌ها
در حفظ حریم عمّه‌جان کوشیدند
نیکوست نشان این شهیدان را با
پسوند «مدافع حرم» نامیدند(شعر از محمدصادق گلشلی)

تاکید بر دفاع از حرم، وجه مشترک و اصلی انگیزه حاضران در صحنه نبرد و مجاهدت در سوریه و عراق است. به نحوی که بازنمایی این حضور در ادبیات عامه و اشعار آیینی این‌طور تصویر می‌شود:

ما را ز خاندان کرم آفرید‌اند
میگ یک از تلاطم یم آفرید‌اند
ما را فدائیان پسرهای فاطمه
ما را شهید میر و علم آفرید‌اند
ما را به اعتبار عنایات فاطمه
گرچه‌کنان حضرت غم آفرید‌اند
دجال‌ها و حرم‌لها را مهاجم و…
… ما را «مدافعان حرم» آفرید‌اند

یا در سرودهای دیگر:

با یاد دمشق غرق غم می‌باشم
در بین همین نوحه و دم می‌باشم
با پرچم سرخ یا اباعبدالله
سرباز «مدافع حرم» می‌باشم
و
رفتیم که شمع ظلمت شب باشیم
آغوش شهودیم که در تب باشیم
گفتند دارم ادامه این راه برای ما مهم است.
اما ما همه رفتیم که در حصار زینب باشیم
و…

سروده‌های فراوان دیگری وجود دارد که انگار‌های ذهنی مردم را بیان می‌کند. مدافعان حرم روحیه مقاومت، جهاد و ایثار را در جامعه زنده کرده‌اند. یکی از مظاهر این روحیه حضور پرشمار و میلیونی زائران اباعبده(ع) در ارهیمنی‌ای اربعین است. با وجود خطرات فراوان و امنیت محدود در مسیر ارهیمنی‌ای

سه‌روزه می‌شود زیست جهان تشیع در اربعین رقم می‌خورد حضور پیشینی مدافعان حرم تامل می‌شود. عزت حسینی و شعار هیهات منا اللّٰه روحیه شجاعت را در همه زنده می‌کند و یک قدرت بی‌نظیر برای جهان اسلام به وجود می‌آورد. همین پرستیژ است که امروز ایران را به وجود شرایط پیچیده منطقه به جزیره امن تبدیل کرده است. دکتر احمدناری، جامعه‌شناس و تحلیلگر مسائل اجتماعی در این‌باره معتقد است: اکنون منطقه با خطری غرب‌ساخته بنام داعش روبه‌رو است که از یک تفکر سیاه و سفید تکثیری بهره‌مند است. در ابتدا، تکفیر القاعده شامل دشمن دور یعنی آمریکا و صلیبپو، بود، اما اکنون در فاز جدید، یعنی در داعش، تهدید متوجه دشمن نزدیک، یعنی روافض است و معتقدند که باید آنها را کشت. آنها که باید برای پاک شدن دین، آنها را کشت، لذا جان، مال و ناموس شیعه از نظر آنان حلال است. حضور بیش از پیش مردم در اربعین امسال، به‌خاطر همان خطر خارجی است که همبستگی را بیشتر می‌کند. شعار امسال عراقی‌ها در فضای مجازی این بود که: «لو تمطر دواعش، هم نזור حسین، یعنی؛ «اگر داعش، مثل باران بیارد، ما به زیارت حسین خواهیم رفت!» سال‌های قبل تر، شعار «لیک یا حسین» بود و پارسال برای قضیه سوریه و مدافعان حرم، شعار «لیک یا زینب» و «کلنا عباسک یا زینب» هم اضافه شد. در همین بعد، بحث پیدایش یک پرستیژ جدید در روابط بین‌الملل هم مطرح می‌شود. متفکران «رئالیست» و «تئورالیست» روابط بین‌الملل، پرستیژ را نشان دادن قدرت واحدها، مردم و کشورها به قدرت مقابل برای ایجاد بازدارندگی می‌دانند.

در روزهایی که حتی پاریس و قلب اروپا از شر داعش در امان نیست، ایران به واسطه مجاهدت‌های شهدای حرم، از امنیتی خیره‌کننده برخوردار است. پدر شهید رسول خلیلی، از شهدای مدافع حرم حضرت زینب(س) می‌گوید: وقتی خیر شهادت پسرم را به من دادند سجده شکر بر جای آوردم. چه عزتی می‌تواند بالاتر از این باشد. عزتی که من اعتقاد دارم ادامه این راه برای ما مهم است. ما همه با شهادت پسرم کمی توانستام سرم را مقابل خانواده‌های شهدا بالا بگیرم.

پدر شهید رسول خلیلی، از شهدای مدافع حرم حضرت زینب(س) می‌گوید: وقتی خیر شهادت پسرم را به من دادند سجده شکر بر جای آوردم. چه عزتی می‌تواند بالاتر از این باشد. عزتی که من اعتقاد دارم ادامه این راه برای ما مهم است. ما همه با شهادت پسرم کمی توانستام سرم را مقابل خانواده‌های شهدا بالا بگیرم.

پدر شهید رسول خلیلی، از شهدای مدافع حرم حضرت زینب(س) می‌گوید: وقتی خیر شهادت پسرم را به من دادند سجده شکر بر جای آوردم. چه عزتی می‌تواند بالاتر از این باشد. عزتی که من اعتقاد دارم ادامه این راه برای ما مهم است. ما همه با شهادت پسرم کمی توانستام سرم را مقابل خانواده‌های شهدا بالا بگیرم.

پدر شهید رسول خلیلی، از شهدای مدافع حرم حضرت زینب(س) می‌گوید: وقتی خیر شهادت پسرم را به من دادند سجده شکر بر جای آوردم. چه عزتی می‌تواند بالاتر از این باشد. عزتی که من اعتقاد دارم ادامه این راه برای ما مهم است. ما همه با شهادت پسرم کمی توانستام سرم را مقابل خانواده‌های شهدا بالا بگیرم.

شهید مدافع حرم فرمانده مقابله با فتنه

سردار شهید حسین‌همدانی یکی از قدیمی‌ترین فرماندهان سپاه بود که در ایام فتنه پس از انتخابات ریاست جمهوری در سال ۸۸، فرماندهی سپاه تهران بزرگ را برعهده داشت؛ سپاهی که در کنترل آشوب‌ها و اغتشاشات آن سال نقشی مهم ایفا کرد. سردار حسین همدانی چندی پیش، در حین انجام مأموریت در حلب سوریه به درجه رفیع شهادت نائل آمد. آنچه در زیر می‌خوانید خاطرات چند تن از دوستان و هم‌رزمان سردار شهید حسین همدانی در بررسی نقش وی در مهار بحران سال ۸۸ است. سردار حسین بهشتی، رئیس بسیج مساجد و محلات کشور با اشاره به اقدامات مفید همدانی گفت: کارهای سردار همدانی فوق‌العاده تخصصی و دقیق بود و با درایت و تجربه امور را اداره می‌کرد. سردار همدانی همیشه تأکید می‌کرد در مواجهه با افراد حتی اغتشاشگران حتماً اخلاق رعایت شود. در آن مقطعی که حادثه عاشورا اتفاق افتاد خود سردار به شخصه در میدان حاضر بود و مانند یک رزمنده بسیجی در صحنه مهار اغتشاشات حضور میدانی داشت. این طور نبوده که در قرارگاه بنشیند و فرماندهی کند. محسن فرجی، افسر همراه شهید

همدانی درباره اولین اقدامی که سردار همدانی در برخورد با اغتشاشات سال۸۸ انجام داد، گفت: اولین اقدام وی این بود که اغتشاشات را جداسازی کرد و یک عده را فریب خورده و یک عده را معاند خواند. شهید همدانی گفت نقش معاندان و کسانی که در قضیه انتخابات بازی خوردند بسیار متفاوت است. افراد فریب‌خورده را باید از طریق کارهای فرهنگی و آگاهسازی توسط روحانیون مساجد و علما هدایت و متوجه کرد که الحمدلله با کارهای فرهنگی که از طریق بسیج مساجد، بسیج اصناف و بازاربان انجام شد توانست زیرسازی این مساله را به خوبی انجام دهد. در اغتشاشات خیلی از بسیجی‌ها آسیب دیدند. در آن سال یک بلوک بتونی روی سر پاسداری افتاد که ایشان را به مدت یک سال به کما برد. با این حال شهید همدانی به هیچ‌وجه اجازه استفاده از اسلحه را نداد و اعتقاد داشت همین که بچه‌های بسیجی حضور داشته باشند فتنه‌گران حساب کار دست‌نشان می‌آید. علی ثابت از بسیجیان سپاه محمدرسول‌الله(ص) نیز می‌گوید: سردار همدانی مردم را از فتنه‌گران تفکیک می‌کرد. گاهی که در اتاق مشاوره‌رینگ می‌نشست و تصاویر دوربین‌ها نگاه می‌کرد یا اینکه خودش شخصاً به خیابان‌ها می‌آمد و از نزدیک با اتفاقات روبه‌رو می‌شد من به یاد دارم روز روز عاشورا ایشان در خیابان‌ها حضور داشت و با موتور در خیابان‌ها گشتزنی می‌کرد. کما اینکه ایشان از قبل احتمال می‌داد فتنه‌گران عزاداری سیدالشهدا(ع) را بر هم بزنند و تبدیل به یک گروهی سیاسی کنند. به همین دلیل از روزهای قبل آمادگی لازم را فراهم کرده بود. شهید همدانی نقش مهمی در شناسایی و پیش‌بینی حرکات فتنه‌گران داشت. ۹ دی که همه مردم به صحنه آمدند وی هم با خانواده به عنوان یک فرد عادی بین مردم در مراسم شرکت کرد. با این حال همه صحنه‌ها را مدیریت می‌کرد. با اینکه زیردستان ایشان، همقطاران و فرماندهان دیگری هم بودند اما مدیریت اصلی با سردار همدانی بود. ایشان هر روز ساعت ۴ – ۵ صبح مشغول به کار می‌شد و ساعت ۱۲ شب می‌خوابید. شب‌های

زیادی پیش می‌آمد که تا صبح بیدار بود. دو سه شب پیش از عاشورا نظریه‌پردازان فتنه به پنهان شرکت در مراسم روزه و به اسم عزاداری سیدالشهدا میتینگ سیاسی بر گزار می‌کردند. دو سه بار سردار همدانی شخصاً برای شناسایی به آن محل آمده و سرکشی کرده بود. شهید همدانی تهران را در اوج شلوغی‌ها تحویل گرفت و ساکت و آرام با کمترین خسارت به مردم و جامعه تحویل داد. می‌توان گفت یکی از عوامل شکل‌گیری حماسه نهم دی ۸۸ و ابراز برات مردم از فتنه‌گران در عاشورای همان سال مدیون تدبیر شهید همدانی بود. جواد قربانی، فرمانده گردان امام علی علیه‌السلام درباره زحماتی که سردار همدانی در مهار فتنه ۸۸ کشید، اظهار داشت: زحمات وسیعی که ایشان متحمل شدند به خلق حماسه ۹ دی کمک کرد. فرض کنید که اگر او معتقد بود که با مردم کف خیابان خشن برخورد کند فقط ۹ دی اتفاق نمی‌افتاد. آن ریزشی که از طرف مقابل انجام شد به دلیل بصیرت بالایی بود که سردار همدانی به کار گرفت. او با عملکرد خوب خود سبب ریزش شدید جبهه مخالف شد و در راه جذب نیروهای خودی، شناخت پایگاه‌ها، بصیرت‌افزایی مردم، چاپ مقالات و نشریه‌های جدید تلاش بسیاری کرد. وجودش برای بچه‌های بسیج، مجموعه حزب‌الله، مجموعه بسیجیان منطقه و تهران و کل کشور سبب برکت بود و شهادت حق او بود. از خاطرات وی به یاد دارم که همیشه پس از نماز سجده رفته و می‌گفت: اللهم ارزقا شهاده فی سبیلک و گریه می‌کرد. یک روز یکی از دوستان بسیجی به شوخی به ایشان گفت حاج‌اقا شما دیگر پیر شدی. می‌پرد که نمی‌تواند جبهه برود. پس شهید نمی‌شود. وی اشک در چشم‌هایش حلقه زد و گفت: شما دعا کنید خدا به این پیرمرد توفیق شهادت بدهد.